

grote steden in het westen des lands. Bijna negenduizend hunner waren aangesloten bij de sociale afdeling van de *Landesgruppe Niederlande* van de *Auslands-Organisation der NSDAP* – lid van die *Landesgruppe*, d.w.z. lid van de *NSDAP*, waren er vermoedelijk ca. vijf-en-twintighonderd. Er waren onder al die Duitsers vrij velen die met een Nederlandse vrouw gehuwd waren en wier kinderen slechts Nederlands spraken – wij zijn geneigd aan te nemen dat, toen na de bevrijding bleek dat zich nog maar ca. vijf-en-twintigduizend Duitse burgers in Nederland bevonden, daar- onder talrijken waren die met het oog op het behoud van hun positie en terwille van hun gezin in Nederland wilden blijven.

Daar werd aanvankelijk geen verlof toe verleend: terwijl de overheid, vreemd genoeg, op de Oostenrijkers (landgenoten van Seyss-Inquart en Rauter, om slechts dezen te noemen) nauwelijks lette¹, werd in beginsel besloten, de Duitsers *en bloc* uit te wijzen, Joodse en andere vluchtelingen inclus. Van de Joodse vluchtelingen werd zelfs een aantal in kampen bijeengebracht – Joodse organisaties wisten hun gedwongen vertrek te verhinderen. Van de politieke vluchtelingen bleek dat velen deel hadden gehad aan het illegale werk: hun werd verlof verleend, voorlopig in Nederland te blijven, en uit deze groep verwierf nadien menigeen het Nederlanderschap. Wat de uitwijzing van de overige Duitsers betreft: de Britse bezettingsautoriteiten die de meesten zouden moeten opnemen in de Britse bezettingszone waarin aan alles gebrek was, maakten spoedig duidelijk dat zij een terughoudend beleid wensten te voeren.

De uitwijzingen begonnen in september '46 – zij leidden tot protesten toen bleek dat de Rijksvreemdelingendienst gezinnen des nachts uit hun woningen haalde.² Die gezinnen werden geconcentreerd in kampen bij de Duitse grens – 'Mariënbos' bij Nijmegen was het grootste. Zo werden in '46 en '47 enkele duizenden Duitsers over de grens gezet.

In laatstgenoemd jaar deden de Britse autoriteiten weten dat zij bereid waren er in totaal ca. tienduizend op te nemen. Ook dat cijfer werd evenwel niet gehaald. Toen namelijk de ca. vijfhonderd Duitsers die in mei '48 in 'Mariënbos' opgesloten zaten, er in geslaagd waren een brief door te geven aan prinses Juliana, minister-president Beel, het Rode

¹ Van de oorspronkelijk Oostenrijkse staatsburgers zijn na de bevrijding slechts enkelen uitgewezen – hoevelen is niet bekend. Men moet het afwijkende beleid jegens de Oostenrijkers als uitvloeisel zien van de onjuiste opvatting dat zij, evenals bijvoorbeeld de Nederlanders, louter slachtoffers waren van het Derde Rijk. ² Dit om te voorkomen dat gezinshoofden zouden onderduiken – waar dit geschied was, ging de uitwijzing niet door, omdat voorgeschreven was dat gezinnen in hun geheel moesten worden weggevoerd.